

Poglavitni namen drevesnic ljudskih šol je pač ta, da se vzgojuje v njih plemenito, visokodebelnato sadno drevje, kajti — ako se prodajajo kmetu slabotna, nizka drevesca, kojih kmet ne ceni, ker si misli: kdaj bode iz tega drevo, — tedaj se za-nje malo zanima, in nasledek tega je, da hudobni in nerodni ljudje, pasoča se živina in zajci drevesce ugonobijo, da v prav malo letih iz gospodarstva izgine. Ako hočemo, da se bode sadno drevje zaželjeno po kmetijah množilo, je treba, da se oddaje iz šolskih vrtov drevje, kateremu so lepa, visoka in močna debla užé vzgojena. Tako drevje bode cenil najpriprostejši kmet, ga bode skrbno gojil ter pazil, da se ohrani.

To so tedaj poglavitne točke, na katere naj se ljudski učitelj ozira, da si pridobi srca občinstva, sredi katerega deluje, da budi in širi med národ veselje do sadjarstva, ga unema in vzpodbuja k vztrajnemu delu, vsled katerega se bode v malih letih naša ožja domovina preobrazila v velik krasni sadni vrt, ki bode ne le v ponos in kinč národa, temveč tudi vir blagostanja.

Zloga mej učiteljstvom.

(Poleg konferenčnega poročila.)

„Nepokojni vi ljudjé!
V daljno strmo visočino,
V tamnih brezen globočino
Hrepenijo vam željé!
Eno pak potrebno je:
Skrbi zase, ljubi brata,
Dvigni ga, odpri mu vrata
In sodnik naj bo sréc!“

Levstik.

Učiteljski stan je svet stan, kajti ljudski učitelj nosi blagor izobraženosti ubogemu človeškemu rodu tudi v skrita gorska selišča, a da je težaven, jako težaven, pritegne mi vsak človek. Izvestno znano, da bi svet sè svojim licemerstvom ne navduševal učiteljstva na delovanje vzvišene ideje — izobraževanja človeškega rodu, ako bi ne nosilo učiteljstvo užé v srci dušnega zadostenja za sveto stvar. Ker ima učiteljstvo — mislim ljudsko učiteljstvo — učiteljstvo v obče imenovano tako vzvišeno nalogo na svetu, ni vesela prikazen to, da svoje moči razdvajamo a mejsebojno nezlogo. To je našim sovražnikom orožje, na korist jim tudi ni toliko, a nam samim je le na škodo.

Ne mislim, da bi tožil o zdanjih časih ter hvalil preteklost „njega dnij“, naravnost povem, da v tem nisem črnogledec. Ne bode mi torej samo tožiti o naši nezlogi, marveč tudi pohvalim našo stanovsko zlogo. — Preudarimo tedaj: 1. kaj ovira zlogo mej učiteljstvom, 2. kakova bode, da bode na blagor učiteljstvu liki javnemu uradniškemu stanu ter šoli, 3. da ne bode tolikanj vohunstva višjim šolskim oblastvom.

Pogostokrat se dogaja, da je človek sam sebi najhujši neprijatelj. Živí in dela sebi na škodo, da si se mu večkrat povrača pravo spoznanje. To veljá v širšem pomenu za kateri koli stan posebe. Kakor posamezni človek, isto tako boleha ves stan za raznimi boleznimi.

Nahajamo človeka, kateri živí in deluje do smrti zvest mladeniškim idejalom svojim. Značajni svet ga imenuje svojega ter je ponosen nanj; nekateri drugi in vsi značaji, ki ne stoje na svojih nogah, se mu posmehujejo ali ga milujejo.

Nihče mi ne bode oporekal, da pravi značaj ni prvi vir zlogi — kakor je nasprotno neznačajnost — v obče tudi prvi vir nezlogi. Hvala Bogu! mej slovenskim učiteljstvom nahajamo še mnogo pravega značaja.

Istina je, naš stan je star, odkar stoji svet, a pravno stališče je dobil v Avstriji še - le pred nekaj leti. Ta činitelj, prehod iz stare v novo šolo, oviral je učiteljstvo, da

še nima one zloge, one organizacije, kakoršne zasluđuje po božjem in človeškem pravu. Vzvišena naloga našega stanu je moji duši zastava, da smemo v prihodnost zreti z veselo nado; učiteljstvo je omikan stan, ob vsakoršnih nevihtah bode znal braniti svoje pravne pravice.

Poznamo ljudi, kateri žive le zarad sebe — a ob jednom tudi na škodo svojemu bližnjemu. Zlatega Levstikovega nauka: „Skrbi za se, ljubi brata, dvigni ga, odpri mu vrata in sodnik naj bo srcé“, poznajo dosledno največ le prvi stavek. Kakor vsak stan, tudi naš ima nekaj takih življev; — taki ljudje so po mojem mnenji največja ovira učiteljski zlogi — saj to so pravi neznačajniki.

Taki škodujejo največ s tem, da svojim posameznim tovarišem in tovarišicam jemljejo dobro ime, hoteči ob jednom sebe povzdigniti, kar se jim tudi posreči pred nevednimi ljudmi.

Tudi to ne pospešuje zloge mej nami, kar zdaj omenim. Nahajajo se tovariši, ki mislijo, da ima sam posebno veljavo pred ljudmi, ki si domišljuje, da ni vredno občevati s svojimi tovariši. Domišljuje si, da pozná svoje ljudi — kajti modrosti se je natisil z veliko žlico.

Umejem, dragi tovariši in tovarišice, to so žalostne resnice. Kdor misli pošteno za naš stan, ne bode kazal svoje modrosti s takimi dejanji.

Kakšna pa naj bode zloga, da bode na blagor našemu stanu? Naša zloga bodi osobna in stanovska. Naše prijateljstvo ali občevanje bodi odkritosrčno, ne licemersko.

Verujmo trdno, da le zloga jači; mej nami bodi zaupno tovarštvo, osobne ali stanovske slabosti ne odkrivajmo drugim ljudem; osobne žalitve mej seboj poravnavajmo, kolikor je mogoče, ter molčimo o njih pri drugih ljudeh, zlasti pri prostem kmetu; zagovarjajmo učiteljstvo **povsod in vselej**, da si nismo morda komu kje osobni prijatelji. Tü naj nam bode v vzgled naša čestita duhovščina.

Izvestno je, vsi smo grešniki — vsak ima svoje slabosti. Kogar morda pēče vest, ker sem mu jo s svojim poročilom izprašal, reci: „Peccavi!“ — grešil sem, a tudi se kesam ter bodem popravil in poravnal, kar sem zakrivil. A. Likozar.

Književnost.

— „**Angeljček**“, otrokom učitelj in prijatelj. Izdal Anton Kržič. III. zvezek. V Ljubljani, 1887. Samozaložba. Tiskala „Katoliška Tiskarna“. Ta užé zeló priljubljena knjižica ima zopet prelepo zbirko prav mičnega, otrokom primerne in koristnega blaga. Obsega namreč na 48 straneh te-le zanimive stvari: Papež Leon XIII., zlatomašnik (s podobo). Sveti Nikolaj (s podobo). Prve jaslice (s podobo). Lepi zgledi prvega sv. obhajila. Šola rajske nedolžnosti. Varuj se huđega! Delaj dobro! Dete, táko-le bodi (pesem). Tam mrtva mamica (pesem). Križi in težave otročjih let (s podobo). Naša deca. Prvi sneg (pesem). Veriga. Kteri naj ima domačijo. Šaljivi pripovednik (pesem). Francék, žebelj, klešče (pesem s podobo). Rebus. Uganke in šaljiva vprašanja. Vsa knjižica je prav mična zlasti pripravna za „Miklavža“ in za „mali kruhek“ o božiču. Stane samo 12 kr.

— „**Matica Slovenska**“. Društvene knjige za l. 1887. so gotove; te dni jih „Matica“ prične razpošiljati. Ljubljanski udje dobé jih lahko od 27. do 30. t. m. vsak dan od 11.—12. ure dopoldne v društveni pisarni; s 1. decembrom počenši pa na dom. Čč. p. n. poverjeniki blagovolé naj pri tej priliki, ko razpošiljajo letošnje knjige, pobirati ob jednom društvenino za prihodnje leto, kakor se to brez vsake ovire godi pri „Družbi sv. Mohorja“. Društveniki prejmo letos tri knjige, in sicer: 1. Letopis za l. 1887, uredil Fr. Levce, v obsegu 24 1/2 tiskovnih pol; 2. dr. Fran Lampe: Vvod v modroslovje (12 pól); 3. Gogolj-Podgoriški: Mrtve duše (poema 15 1/2 pól); skupaj